

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Henr. Harphii Theologi Ervditiss. Ordinis
Minorvm, Ac Rervm Divinarvm Contemplatoris eximij.
Theologiæ Mysticæ Libri Tres**

Henricus <Herpius>

Coloniæ, 1611

De consurrectione in contemplationem supereminentem, quantum ad
duos gradus infimos Spiritui sancto appropriatos. Cap. XXVIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37362

*De consurrectione in contemplationem supereminentem, quantum ad
duos gradus infimos Spiritui sancto appropriatos.*

Cap. XXVIII.

EXpediis utrunque his, quæ ad debitam præparationem & or-
nationem animæ spectant, quantum ad vitam contempla-
ti-
uam supereminentem, nunc ordine congruo de consurrectio-
ne & gradibus eius prosequendum est: qui scilicet gradus, tamen-
si infiniti esse possunt, prout Dominus infinita sua bonitate & ines-
tabili largitate singulis spiritibus, ipsi zelosa charitate iugiter adhæ-
rentibus, velut dispensator prudentissimus, administrare nouit, vni-
cuique pro captu, dignitate, dispositione, præparatione, & affectio-
ne, secundam ordinatissimam suam dispensationem, diuersis illu-
minationibus, reuelationibus, attractionibus, & visitationibus, in-
struendo, vel consolando, & iuxta qualitatem, differentiam, & va-
riationem exercitiorum spiritualium, in singulis operando: Ad no-
stram tamen quantulamcunque informationem, breuitatis gratia,
tantum sex gradus distinguere decreui, vnicuique personæ in diuinis
duos appropriando. Qui nimirum gradus seu differentie conuenien-
ter satis figurantur Exodi 19. & capitulis sequentibus, in his, quæ
Mosi contigerunt, iuxta veritatem historię, in monte Sina. Primò
enim cum multitudine filiorum Israel vidit Dominum à longè. *Erat
autem species gloria Domini velut ignis ardens super verticem montis in
conspectu filiorum Israel*, qui scilicet iam Egyptum mundi huius e-
gressi fuerant, & in deserto squalido poenitentiam acceptauerant.
Sed iubetur Moses ab illa multitudine se purgare & abstrahere, at-
que ascendere cum *Nadab, & Abin, & lxx. de senioribus* vsque ad ter-
minos montis, vbi *viderunt Deum* clarius, videntes *sub pedibus eius*
opus sapphyrium, & quasi calorem cum serenum est: nec tamen super
eos, qui erant in castris, misit manum suam, id est, non abscondit se ab
eis, sed videntes maiestatem Dei, & non ipsum, laeti epulabantur. Do-
minus autem iterum vocauit Mosen ad altiora & secretiora montis,
Qui assumpto tantum Iosue, transiit terminos constitutos, dicens
senioribus: Expectate hęc, scilicet in castris, & vsque ad terminos con-
stitutos. *Operuitque nubes montem*. Dehinc ad iussum Domini ite-
rum relicto Iosue in quadam montis planicie, solus ascendit in caligi-
nem, vbi perseverauit diebus sex. *Septimo autem die vocauit eum Do-*

Exod. 24.

minis

minus de medio caliginis. Tunc accedens Moses cum Domino loquebatur facie ad faciem, id est, valde familiariter, sicut loqui solet amicus ad amicum. Erat autem illic xl. diebus & xl. noctibus non manducans nec bibens, sed diuino tantum consortio confortatus & conseruatus. Necdum tali præsencia diuina contentus erat, sed ait ad Dominum: *Si inueni gratiam in oculis tuis, ostende mihi faciem tuam.* Cui Dominus: *Facies mea praeceat re, & requiem dabo tibi.* Hoc autem petijt Moses, cum ascendisset in caliginem iam secundò, quia frequentia diuini confortij audaciam, familiaritatem, & fiduciam præstabat. Moses verò responsione diuina nondum contentus, secundò petijt, dicens: *Si inueni gratiam coram te, ostende mihi gloriam tuam.* Cui Dominus: *Ostendam tibi omne bonum,* id est, meipsum: veruntamen non beatifica visione, quia *non videbit me homo, & viuet:* & ideo *non poteris videre faciem meam, sed est locus apud me, & stabis supra petram,* id est, Christum, qui est lux vera in anima nostra genita, sine qua luce, diuina essentia fruibiliber aspici nō potest. Et ideo dixit in Euangelio: *Ego sum ostium,* Ioan. 101. per quod scilicet vos transire oportet ad videndum Deum. Et hoc nō solum secundum humanitatem, sed etiam secundum diuinitatem. Vnde prosequitur, dicens: *Per me si quis introierit, saluabitur, & ingredietur,* scilicet ad diuinitatem; *& egredietur,* scilicet ad humanitatem; *& pasena inueniet* eterne suauitatis & satietatis. Sequitur: *Cumq; transibit gloria mea, ponam te in sinu amine petrae, & protegam te dextera mea, donec pertransiam,* id est, nubem ponam super te, quia tanta claritate Dominus pertransijt, quod humanus aspectus eam non sustinisset. Cum autē pertransiero, *tollam manam meam, & videbis posteriora mea,* id est, imperfectam visionem mei percipies. Nam à posteriori aliquid imperfectè cognoscitur. Vnde ad literam, cum longè pertransisset Dominus, sublata nube, iam à Mosè, velut à tergo, videri poterat. Iudaei namque tradunt eum vidisse posteriora hominis, & in occipite qualdam ligaturas. Sequitur: *Faciem autem meam videre nō poteris.* Secundum Augustinum tamen xij. lib. super Gen. quod ei nunc denegatur, postmodū liberaliter conceditur, quia Deum vidit per essentiam. In cuius argumētum dixit Dominus in libro Numerorum: *Ore ad os* Num. 127. *loquor ei, & palam, non per anigmata & figuras Dominū videt.* Et hæc quidem singula dulcius essent mysticis applicationibus adornanda: sed breuitati consulens, hæc deliciosis mentibus indaganda & ruminanda relinquo, sex tantum gradus omnibus, & differentias diuinarū

contemplationum in his præcipue figuratas exequens. Quorum duo primi Spiritui sancto & eius operationi specialiter ascribuntur: quem scilicet in ascensu nostro spirituali primùm attingimus, ut pote primam in ascendendo personam, prout superius latius dictum est.

Gradus primus contemplationis supereminentis.

* Aliàs cōsolationē.

Iob 28.

* Aliàs inactiones, aut exactio-nes.

Spiritum amantem tangi à spirita diuino.

Primus igitur modus & gradus contemplationis supereminentis figuratur in filiis Israel, desertum poenitentiae iam ingressis: qui tamen ut infimam diuinam * contemplationem percipere mereantur, prius à non puris purgari iubentur: nec id solum, sed etiam à licitis reuocantur, dicente Domino ad Moysen, Exodi decimo nono: *Vade, & sanctifica populum hodie & cras, in hoc scilicet, quòd lauent se & vestimenta sua, id est, purificent tam opera, quàm affectus: & ne appropinquent vxoribus suis, sed vacent ab earum amplexibus: Quia spiritus Domini non habitat in terris suauiter viuentium: & sic sint parati in diem tertium.* Die verò tertia audiuntur tonitrua, id est, spirituales * actiones Spiritus sancti: micant fulgura, id est, scintillantes inflammationes: sentiuntur terramorus, id est, ad litteram, agitationes corporales. Hæc enim sunt primordia gradus huius contemplationis. Cum ergo fidelis amicus introuersus sic se mundatum, & ab omnibus occupationibus intermediantibus liberum, & otiosum inuenit, ac eleuatum cor suum, patulum superius, & hiantibus affectibus, ad imensam Dei bonitatem, cum amore reuerentiali dulciter inclinatum, & exercitatum, secundum omne beneplacitum diuinæ voluntatis: ibi Spiritus sanctus eidem occurrit, veluti fons viuus, & profluus: in quo spiritus amans protinus expirando baptizatur, ut illic feliciter viuens inhabitet, vbi spiritus diuinus amanti spiritui proflua largitate tribuit aquas viuas donorum, & gratiarum, ut in eis mundetur ab omni peccato, & affectu inordinato.

Cæterum, Deus per gratiam suam in nobis habitans, & viuens, tangit spiritum nostrum suo digito, id est, suo spiritu, vicissitudinem amoris exigens, & dicens: Amate amorem, æternaliter vos amantem. Exactio verò vocis huius intellectualis, tantæ virtutis est, quòd interiora vniuersa amoris impetu commouentur, & omnes animæ vires affluentibus refluxibus, respondere coguntur: Abyssalem amemtis amorem, nos æternaliter amantem. Tunc se protinus cor amantis expandit anhelosis desiderijs: sequuntur vires sensuales ad Deum amore sensibili properantes. Sicque felix anima, scintillantibus aspirationibus viuida, ac supra seipam efficaciter eleuata, veluti regina quædam

dam amore flagrans, procedit cum intentione recta, cum gratiarum actione deuota, cum despectione, & conculcatione propria, cum obliuione plena sui, & omnium, quæ viam amoris aliquatenus impedire poterunt, donec feliciter ad præsentiam æterni amoris peruenerit: qui dulciter eidem ingerit, & docet exercitia perfecti amoris, hoc est, mutuum contemplationem, & aspirationem, inter nos, & Deum mutuum familiaritatem, & degustationem, placere, & complacere, in amorem liquere, & diffuere: vt merito pro his relinquere debeamus omnes amplexus suauitatis mundialis. Et hi quidem Deum contemplantur velut ignem ardentem, id est, bonitatem diuinam sentiunt velut abyssalem quendam, & incomprehensibilem ardorem æterni amoris.

Qui viribus vniuersis tam animæ, quàm corporis amoris sui guttum auidum infundit, inexpressibili dulcore cunctas inebrians. Et sic per sensationem corporalem anima consurgit ad sensationem spirituales, id est, rationalem: ac per illam consurgit supra rationem in sensationem diuinalem. Per sensationem autem diuinalem vterius trahitur, & absorbetur in sensationem quandam beatificam immobiliter stabilitam. Quæ sensio est nostra superessentialis beatitudo, id est, ipsius Dei, & omnium electorum eius fruitio. Deo quidem essentialis, omnibus verò creaturis supereminens. Et hic est ascensus in Deum per potentias affectiuas. Vnde cum tria prima in vnam vitam conueniunt, tunc in inferiori sensu est permagna delectatio: in medio sensu claritas, & opulentia, & abundantior delectatio: in supremo verò sensu est quedam diuina fruitio, per modum viæ ac sine mensura gaudium, & diuicia spirituales: vnde sensus diuinus sine mensura est supra sensum sensualem, & rationalem. Porro sensualis sensus hic capitur pro vnitae sensitiva cordis nostri: quæ cum exaltatur, & ad Deum sensibili dilectione dirigitur, tunc est altare sacrificiorum nostrorum, in quo corporalem nostram naturam in ministerio diuino frequenter immolamus: semperque, dum natura nostra corporalis amore diuino contingitur, tunc præcordialem sentimus anhelationem, & aspirationem, ac simplex quoddam suspendium: qui sensibilis amor omnium nostrarum moralium virtutum decor est, & ornamentum: semperque per illuminatam rationem, & charitatem spiritualiter confouemur, excitamur, & innouamur: quæ scilicet duo sunt sensus noster spiritualis. Per quem sensum in omnibus obedi-

Ascensus in
Deum per
affectum
quis.

Sensus sen-
sualis.

Nnnn res su-

tes sumus, & unanimis Deo, cuncta opera nostra libertate quadam liberali spiritus operantes. Sed in sensu diuino, id est, supernaturali Deo sumus vniti supra rationem. In qua vnione diuinam possidemus sapientiam, libertatem, nobilitatem, & omne bonum sine mensura, per diuinam scilicet inactionem, & operationem. Ex qua nimirum inactione Dei nostra natura corporalis sic sensibili dilectione contingitur, vt amabiliter, & libere spiritui subsequatur. In qua subsecutio ne protinus mirabili sapore spirituali, & sensu perfunditur, & sic diuina libertati penitus adunitur.

Dirigi spiritum nostrum secundum fructum Dei. Fruitio essentialis. quæ.

Ceterum, ex vnione nostra cum Deo, spiritus noster ordinatè dirigitur secundum omnimodam voluntatem diuinam. Quam etiam natura nostra libere subsequitur, ebrietate spiritus allecta, quoniam ex hoc nobis prouenit sensibilis delectatio, & subiecta tranquillitas nature. Ex sensu denique beatifica, perfecta beatitudo nobis profuit. Est enim simplex quedam beata sensio, æternaliter quieta, stabilita, atque perfecta, eminentisque fructio, quæ fundamentalis requies est actualis fructio, nec vnquam commoueri poterit. In qua scilicet eminenti fructio, nullam spiritus inter se, & id quod amat differentiam, & differentiam percipit. Quia Deus amoris ignis est infinitæ magnitudinis, & vnusquisque spiritus amans, & beatus, veluti carbo viuendus, & ignitus, quem scilicet Deus in hoc igne amoris sui secundum sui totalitatem incendit, ita quod vnuerſi spiritus beati simul adunati cū Patre, & Filio, in vnitate sancti Spiritus hunc ignem immensum inextinguibilem, & insinabilem efficiunt. Vbi diuine personæ in vnitate essentia suæ per amorem conflantur in vnā infinitabilem abyssum simplicis beatitudinis. Vbi nec Pater, nec Filius, nec Spiritus sanctus, nec aliqua creatura, nisi quædam simplex essentia, id est, diuinarum personarum simplicissima substantia, vbi cunctæ creaturæ in suam superessentiam sunt absorptæ: vbi denique omnis fructio consummatur, & perficitur in essentialem beatitudinem.

Gradus secundus contemplationis superessentialis. Exod. 24.

Secundus verò modus, & gradus hanc contemplationem Spiritui sancto appropriatam perficiens, figuratur in eo, quod iussus est Moyses se à filijs Israel separare, & cum Nadab, Abin, & septuaginta senioribus ascendere, vt sic appropinquando, Deum clarius valeant cernere: quia tunc *sub pedibus eius*, velut opus sapphyrinum apparuit, & *quasi calum cum serenum est*. Per hanc enim approximationem figuratur profectus mentis ad mentis tranquillam serenitatem: quæ scilicet

felicitet in opere saphyrino, & celo sereno designatur. Nam cum introuerfus quisque se libere, purè, totaliter, & efficaciter in amorem diuinum demergere didicit, vt in immensam Dei bonitatem absorbeatur, tunc à facie diuini amoris scintillat lux quædam momentanea, quasi de celo fulgure egrediens: quæ protinus incidit in patulum domicilium cordis illius. Et hoc (vt superius dictum est) contingere solet ex mirando quodam amoris consuetu inter spiritum diuinum, & humanum, quo scilicet penetratiuis amoris iaculis pariter vulnerantur, & mutuis se fulminibus interlucent. In hac igitur luce spiritus Dei loquitur in nostro patulo & amoroso corde, voce quidem intellectuali, dicens: Ego sum tuus, & tu mea: Ego in te habito, & tu in me uiuis: infinitaque familia, quæ diuinam vnionem, & amorem denotant. Cui & ipsa sine intermissione vice versa decantat vna vni, & tota toti, cum sponsa in Canticis dicens: *Dilectus meus mihi, & ego illi.* Cantic. 2. Et iterum: *Ego dilecto meo, & ad me conuersio eius.* Et hæc quidem sunt potissima, ad diuinum amplexum inducentia.

Cæterum, in occurfu lucis, & tactus illius in anima, & corpore, ac eleuato corde tanta voluptas, & spiritalis iocunditas resultat, quod nec scit hæc patiens, quid sibi acciderit, vel quomodo valeat digerere, & sustinere. Et dicitur proprie iubilus, qui nec potest exprimi, nec sciri, nisi per experientiam: sed uiuit in amorosis cordibus soli Deo apertis, ac omnibus creatis obsecratis, & clausis. Ex quo nimirum exurgit spiritalis iubilatio, id est, cordialis amor, & feruida flamma deuotionis in diuinam laudem, & gratiarum actionem, cum summa ad Deum honoris reuerentia. Veruntamen, qui dulcedinem illam percipit, & in ea proprias oblectationes quarit, vltèrius viuaciter non assurgens, in diuinam laudem, gratiarum actionem, ac feruidam anhelationem, ad tantæ liberalitatis vicem reddendam, omnino deceptus est, & ingratus. Qui verò fidelis est, efficaciter sese profundare non desinat, donec in infinitam abyssum æternæ suæ felicitatis absorbeatur, vbi inter Deum, & se differentiam inuenire nunquam poterit: præsertim cum huiusmodi testimonium certum in sese susceperit, Deum secundum suam totalitatem velletotaliter esse suum, secundum modum omnifarium desiderij sui. Ex quo nimirum in eo consurgit ingens anhelatio, & aspiratio flammuoma diuinæ fruitionis, & vnionis, secundum eius totalitatem, quoniam in vultus illius veritate patenter edocetur, id quod gustat, in comparatione residui, vix obti-

nere vnus guttulae quantitatem ad proportionem totius maris. Ex hinc profecto spiritus eius ardore vehementi concutitur, & amoris impatientia vires omnes coagitantur: quia quo plus degustat, eo plus appetitus augmentatur, eò quòd alterum alterius est causa: & sic incomprehensibili diuinitati iugiter inhiare cogitur. De cuius nimirum immensitate pascitur, licet non fatiatur: quia nec illam valet absorbere, nec comprehendere. Et ob hoc ardor in eius animo tam intemperatus efficitur, quòd ipsum amoris exercitium inter spiritum humanum, & diuinum vadat, & redeat more fulguris coruscantis. Et in hoc impetu vehentissimi amoris omnes actiones nostrae, rationem pariter, & modum excedunt, eò quòd amor excessiuis desiderijs anhelat ad impossibile, fauente sibi ratione, licet consilium, vel auxilium impendere non valente. Sic sic nimirum à Deo delectabiliter in amoris absorptionem introducimur, & sensim transformamur. Cùm autem Deo sic vnimur, remanet adhuc in nobis cognitio viuua, & amor actiuus. Quia sine se tu nostro Deum possidere non possumus, nec sine amoris exercitio Deo vniri, aut vnitionem seruare valemus.

Paradigma
ad praemis-
sa.

Denique, vt rudibus, simplicibus, & inexpertis hac euidentius pateant, per introductam similitudinem, accipe speculum concauum, & illud diametraliter radijs oppone solaribus: deinde adhibe ea, quae sua siccitate, vel natura ardore tenui citius incendi possunt. Ibi que per calorem solis in sua virtute lucentis, & ipsius speculi concauitatem, tandem inflammatio causabitur. Pariformiter in introversione nostrae, si reperimus cor viuuum, patulum, ac hianti desiderio ad Deum cum deuota reuerentia subleuatum, prorsus in illud diuinae gratiae claritas illucescit, igne diuini amoris conscientiam purgans, defectus vniuersos exurens, animamque vehementer incendens, & inflammans, donec tandem spiritus in aeternum amorem collapsus, sibi moriatur, & Deo viuat: ita quòd vnus amor effectus, nihil aliud, nisi amorem sentiat, ab omnibus amoris exercitijs liber & otiosus iam effectus, solumque patiens & recipiens simplicem diuinum amorem eius spiritum consumentem, ita quòd omnium obliuiscitur, vt pote funditus in amorem liquefactus, nec sciens seipsum, nec Deum, nec aliquam creaturam, nisi solum amorem, quem gustat & sentit, à quo possidetur in quadam simplici & nuda otiositate feliciter. Denique, licet hos duos modos operationis Spiritus sancti in animam contemplatiuam posuimus, ferè infiniti tamen sunt: de quorum diuersitate,

tate,

tate; quia multa dicta sunt in præcedentibus, ideo pro nunc gratia breuitatis superfedemus.

De resurrectione in contemplationem supereminentem, quantum ad duos gradus medios, celesti Filio appropriatos.

Cap. XXXIX.

Absolutis utcumque duobus primis gradibus vitæ supereminentis, Spiritui sancto specialiter appropriatis: hic de duobus medijs prosequamur, qui celesti Filio assignantur, ducentes ipsam animam ad supereminentes contemplationes. Veruntamen; ne ad impossibilia ascendere velle videamur, noranda est doctrina Sancti Thomæ, qui dicit secunda secunda, quæstione centesima septuagesima quinta: Quod mens humana diuinitus rapitur ad contemplandam diuinam veritatem tripliciter.

Primo, vt contempletur eam per quasdam imaginarias similitudines, sicut fuit contemplatio ferè omnium Prophetarum. Nam visio prophetica non est visio diuinæ essentia, nec in ipsa diuina essentia videtur ea, quæ vident: sed vident in quibusdam similitudinibus, secundum illustrationem diuini luminis. Vnde dicit diuinus Dionysius 4. capite celestis Hierarchiæ, loquens de prophetis visionibus: Quod sapiens Theologus visionem illam dicit esse formam diuinam, quæ fit per similitudinem rerum, forma corporali carentium, ex reductione videntium in diuina. Et huiusmodi similitudines illustratæ diuino lumine, magis habent rationem speculi, quam essentia Dei, quoniam in speculo resultant species ab alijs rebus, quod non potest dici de Deo. Sed huiusmodi illustratio mentis prophetica pro tanto potest dici speculum, in quantum ibi resultat similitudo veritatis diuinæ præscientiæ. Et propter hoc dicitur speculum æternitatis, quasi representans Dei præscientiam, quæ in æternitate sua cuncta præsentialiter videt: & ex ipsa Dei præscientia veritas vltterius in mentem Prophetæ resultat. Secundum hoc enim, quod in Deo futura contingentia sunt secundum immobilem veritatem, potest imprimere menti Prophetæ similem cognitionem absque eo, quod Prophetæ Deum per essentiam videant: & talis fuit excelsus mentis, qui cecidit super Petrum, de quo plenius habetur in Actibus Apostolorum.

Ut mēs hominis contempletur veritatem diuinam trifariam.

Act. 10.

Secundò verò, vt diuinam veritatem per intelligibiles effectus con-

N n n n 3. tem-